

The Hague Centre
for Strategic Studies

Koninklijke Landmacht

VERSLAG 4^e MARS EN MERCURIUS SYMPOSIUM EUROPESE VEILIGHEID IN DE NIEUWE WERELDORDE

GENM KOOKAZERNE STROE 30 november 2022

In samenwerking met KVBK, HCSS en KL.

Europa was vanouds een centrum voor macht en economie en gedurende de laatste eeuwen samen met de VS het kloppend hart van de wereld. Europa kwam op voor een waardensysteem. Door het opkomen van nieuwe machten als China en India (samen 1/3 van de wereldbevolking) nam de leidende macht van Europa af en toonden veel nieuwe, veelal opkomende machten dat zij aan het Europees waardensystemen weinig of geen boodschap hadden.

In haar inleiding noemt dagvoorzitter en discussieleider Kol Mietta Groeneveld de ontwikkelingen: de toenemende dreiging van statelijke actoren: de opkomst van China als regelende macht, de expansieve Russische aanloop naar de oorlog met Oekraïne, het negatieve Trump-effect en de invloed van de Covid pandemie. Conclusie: Europa moet nadenken over haar eigen situatie, en of Europa zich een autonoom strategisch beleid kan veroorloven. Vooreerst ligt de binding VS-Europa voorhanden. Het uur van de waarheid kwam al snel.

Voordracht 1 Europa in conflict” Een uitgebreide en gedegen informatie

Luitenant generaal b.d. Mart de Kruijf.

Donderdag 24 -02-2022, begin van de Russische “Militaire Operatie” tegen Oekraïne, op de dag dat in Nederland een brigade zou worden opgeheven.

Tot en met juli 2022 lag het initiatief bij de Russen, die Oekraïne van alle kanten aanvielen met als eerste doel: de verovering van hoofdstad Kiev. Sedert 2012 had Poetin al een strategisch plan om verloren sovjet- gebied te heroveren. In Georgië en Krim lukte dat vrijwel moeiteloos, in Syrië kon hij zijn strijdmacht trainen. Hij zag de zwakte van het Westen onder meer in Afghanistan, waar de VS de stekker uittrokken en weg was Europa. En de sterke vrouw van Europa (Angela Merkel) ging weg. Poetin dacht dat hij ervaren troepen had en hij liet de “worst case” buiten beschouwing. Hij leek in the winning mood.

Het liep anders: het werd een oorlog in zijn slechtste vorm. Na 5 dagen bleek dat er gevochten moest worden, Oekraïne bleek beter voorbereid dan gedacht, het Westen was meer eensgezind dan gedacht. Na juli nam Oekraïne het initiatief en heroverde steden als Charkov en Cherson. Zij troffen de Russen waar die zwak waren. De Oekraïners hadden ook operational art opgedaan in VS en UK, terwijl de Russen solo-acties hadden zonder coördinatie en meer algemeen een te laag strategisch niveau.

Wat kunnen Europa en Nederland hiervan leren?

Wij zijn de essenties van oorlog voeren vergeten en dienen weer te zorgen voor een goed strategisch niveau in drie componenten:

1. Fysiek: bemensing, uitrusting, training. Voorbeeld: hoe krijg ik mijn troepen op de beste tijd op de beste plaats.
2. Mentaal: mentale vorming, leiderschap en motivatie. Voorbeelden: Bij techniek zonder moreel treedt spoedig verval op. En: tracht de wil van de tegenstander te breken (Generaal Carl von Clausewitz, 18e eeuw)
3. Conceptueel : doctrines, educatie/innovatie en lessons learned.

Europa heeft te weinig eenheid en te weinig grondstoffen.

Europese leiders als Monet, Schumann en Adenauer zijn niet voorhanden. .

In plaats van “L'état c'est moi” moeten we groeien naar “ L'Europe c'est nous”.

Wat kan Nederland hiervan leren?

- Nederland kan aan veel eigenlijke taken niet voldoen.
- Er is gebrek aan reflectie: zowel bij de bezuinigingen sinds 2012 als bij de geldstroom van 2022.
- Bij discussie over de NAVO maakt NL zijn eigen plan. Verregaande naïviteit.
- CDS heeft geen beleidsmatige verantwoordelijkheid. Die is essentieel.

Voordracht 2

De strategisch-politieke situatie; het Duitse perspectief.

Luitenant-generaal b.d. Ton van Loon, die vele jaren werkzaam was in Duitsland.

Hij beschrijft hoe Duitsland en Nederland reageren op ontwikkelingen en gebeurtenissen in onze krankzinnige wereld zoals begin 2022: de naïviteit te denken dat Poetin niet zo iets gevaarlijks zou doen als de oorlog tegen Oekraïne met alle dreigementen van chaos tot kernwapens, of de illusie van een wapenstilstand tegen iedere prijs als een diplomatieke oplossing. Integendeel; “Het negatieve resultaat van de Russische troepen verschaft de Westelijke politiek de mogelijkheid tot beïnvloeding van verdere ontwikkeling; deze mogelijkheid moet je niet voorbij laten gaan”. (Institut für Sicherheitspolitik an der Universität Kiel 14-07-22). Achteraf kunnen ook vraagtekens gezet worden bij het memorandum van Boedapest (2002) waarbij Oekraïne zijn kernwapens opgaf in ruil voor garanties van Rusland en van het Westen. Voor het Westen schept dat de verplichting tot aanhoudende ondersteuning van Oekraïne. En de vele offers die Oekraïne bracht verplichten onze samenleving die ondersteuning te blijven geven ook als daarvoor economische offers gebracht moeten worden.

Ton van Loon brengt een citaat uit Kasparov's boek “Winter is coming”: “de vijanden van de vrije wereld moeten worden gestopt”. Of van bondskanselier Olaf Scholz: “Wij moeten eendrachtig zijn, alleen dan kunnen we dienovereenkomstige kracht ontwikkelen.” en “De tijd waarin wij volledig op anderen kunnen vertrouwen is goeddeels voorbij. Wij, Europeanen, moeten ons lot in eigen hand nemen”. Er moeten grenzen komen aan onze goedgegelovigheid en onze afhankelijkheid. En voor dat laatste moeten wij werken aan een tenminste sufficiënte defensie-industrie.

Voordracht 3

Het Industrieel -economisch perspectief.

Spreker Wijnand Quaadvlieg (VNO-NCW)

Europa was het kloppend hart van de wereld. Nu staat Europa voor een waardenstelsel, waar menig land een loopje mee neemt ook wat betreft de economische aspecten. Door "America first" van Trump is bouwen op de VS geen vanzelfsprekendheid meer. De noodzaak is ontstaan dat Europa zich bezint over haar eigen plaats, en Nederland over zijn plaats in Europa. Nederland betaalt daarvoor aan Brussel 0,4 % van zijn BNP, maar Brussel betekent voor NL 8% van het BNP. De betekenis daarvan zal duidelijk getoond worden als het UK onder ogen gaat zien wat het zelf heeft aangericht. Voor een sterk Europa moet je weten wat je wil, en je kunt het beste invloed uitoefenen met flexibiliteit. Door geopolitieke vijandigheden ontstaat instabiliteit, waartegen een samenwerkend internationaal stelsel nodig is.

Nederland is kwetsbaar door zijn open economie, de samenwerking staat op de tocht. NL moet een open strategische economie ontwikkelen. Europa kent gradaties in economieën, je moet sterk genoeg zijn om voor een ander acceptabel te zijn. Voor strategische autonomie moet je immers zelf kunnen optreden en daarbij speelt de industrie een cruciale rol.

In de globale economisering komen andere opvattingen naar voren (China b.v.). Daardoor moet NL op zijn hoede zijn voor een afkalvend proces. NL kan zich sterker maken door het bevorderen van materiële onafhankelijkheid, versterking van de technologische alliantie en meer mogelijkheden voor staatssteun. Ter wille van die onafhankelijkheid zal de defensie-industrie moeten maken wat we nodig hebben, snel en adaptief. Als we meer munitie moeten hebben zal er een industrie moeten komen, die dat maakt.

Voordracht 4

Het technologisch perspectief

Spreker Marcel Paul Hasberg (TNO)

Trends in technologie en innovatie:

- Revolutions in Military Affairs (RMA's) : door techniek gedreven ontwikkeling (historisch van fortificatie via kanon, duikboot, tank en kernbom naar bewapende drones).
- Ontwikkelingen die ontstaan zijn door combineren van technologie.

Hoe voorspelbaar is de toekomst? Mogelijkheden:

- Niemand zag het aankomen,
- Men zag het aankomen maar niemand schatte snelheid en impact op tijd in.
- Men anticipeerde op tijd op de ontwikkeling.

Drie belangrijke technologische ontwikkelingen op militaire gebied:

1. Onbemande autonome systemen:

Trends: megaconstellaties van zeer kleine satellieten. Betaalbaarheid en commercialisatie.

Laser, Setcom

Oekraïne-Rusland conflict is de proeftuin voor intelligence en surveillance, voor Starlink, cyberaanvallen en satellietcommunicatie, en voor precisiewapens.

2. Ruimte technologie. Voor NL relevant en kansrijk.

Omdat satellieten kwetsbaar zijn, kunnen wellicht microsattelieten bruikbaar zijn.

3. Behavioural engineering :

Detectie van gedrag	van individuen (micro)
Analyse van gedrag	van groepen (meso)
Beïnvloeding van gedrag	van maatschappijen (macro).

De huidige nieuwe technologie leidt tot:

1. Verbreding van het gezichtsveld : space, cyber, CEMA en cognitief.
2. Robotisering van het gevechtveld
3. Effectievere wapens: cyber, hyperson, laser
4. grotere proliferatie van wapens
5. Beschikbaarheid van veel data en tevens AI voor verwerking en beslisondersteuning.

- Stilstaan is geen optie, ontwikkelingen gaan snel.
- Keuzes maken is meer dan ooit belangrijk.
- Strategisch vertrouwen en bescherming van specifieke technologie ook.
- Cave weglekken en diefstal van kennis en technologie. NL is een aantrekkelijk doelwit door onze dynamische en concurrerende kenniseconomie.

Paneldiscussie

onder leiding van Kolonel Mietta Groeneveld over “De operationele consequenties voor het landoptreden”. Er waren veel vragen. In dit verslag worden veel antwoorden genoemd.

*

In de wandelgangen was men lovend over het symposium en werd de hoop uitgesproken deze manifestatie ook in de toekomst voort te zetten.

Arnhem 4 december 2022

Hans Stevens. Lid M&M Oost en lid Werkgroep Defensiebeleid en Krijgsmacht.